

zich ontwikkelen en ook weer wanneer ze achteruitgaan – bij jonge kinderen en ouderen dus. In andere levensfasen is er weinig voordeel. Bij kinderen zie je de grootste voor-
120 sprong als ze ook binnen het gezin twee talen spreken, want dan schakelen ze vaker. En uit onderzoek van een collega weet ik dat Friese kin-
125 deren vooral hoog scoren als hun Nederlands en Fries ongeveer even goed ontwikkeld zijn.” Houtzager vult aan: “De oudere Friezen scoorden
130 ook het hoogst op flexibiliteit als ze hun leven lang veel geswitcht hadden tussen beide talen.”

(6) Of meertaligheid ook de symptomen van alzheimer inderdaad afremt,
135 is voor Blom en Houtzager een open vraag. In 2013 werd, na een onderzoek onder honderden mensen in India, meertaligheid nog genoemd als het beste medicijn tegen dementie.

*naar: Gaston Dorren
uit: Onze Taal, 2016-1*

Gaston Dorren is een journalist die vaak publiceert over taal en taalkunde.

140 Maar inmiddels laten zó veel andere, kwalitatief goede onderzoeken géén verband zien dat de beide deskundigen er hun geld niet meer op durven zetten. Terug naar de kernvraag: is
145 meertalig opvoeden een aanrader? Het antwoord blijft ‘ja’. Sowieso kan het geen kwaad: “We zijn er als mens op gebouwd”, zoals Blom zegt. Daarnaast kunnen kinderen die een twee-
150 de taal beheersen per definitie met meer mensen communiceren, meer boeken lezen en websites raadplegen enzovoort. Bovendien zijn er toch wel sterke aanwijzingen dat hun
155 jonge breintjes net wat meer kunnen. En het idee dat een tweetalige gemakkelijker een derde, vierde en volgende taal leert, staat ook nog steeds overeind. Onze verwachtingen mogen echter niet te hoog
160 gespannen zijn.

Tekst 4

Nee, dames, dít onderzoek vereist talent!

(1) Vrouwen zijn ondervertegenwoordigd in de wetenschap, maar in sommige wetenschapsgebieden zijn ze
5 meer ondervertegenwoordigd dan in andere. In de Verenigde Staten is het aandeel vrouwen dat recent in moleculaire biologie en neurowetenschappen promoveert bijvoorbeeld ruim
10 twee keer zo groot als in natuurkunde en computerwetenschappen (daar is het nog geen 20 procent). Ook in de sociale en geesteswetenschappen zijn grote verschillen tussen vak-

gebieden: het aandeel vrouwen
15 onder de recent gepromoveerden in psychologie en kunstgeschiedenis is ruim twee keer zo groot als dat in economie en filosofie (nog geen 35 procent). In Nederland bestaan grofweg vergelijkbare verschillen.

(2) Vrouwen zijn vooral ondervertegenwoordigd in vakgebieden waar wetenschappers zelf denken dat die
20 aangeboren talent vereisen. Dat laten Amerikaanse onderzoekers deze week zien in het wetenschap-

pelijke tijdschrift *Science*. Ze vroegen ruim 1.800 wetenschappers (van promovendus tot hoogleraar) uit 30 disciplines hoe ze over hun vakgebied dachten en hoe anderen in het vakgebied erover dachten. Ze vroegen niet alleen in hoeverre er een speciale vaardigheid voor nodig is die niet aangeleerd kan worden, maar ook hoeveel uur per week mensen gemiddeld in hun vakgebied werkten en in hoeverre het werk systematisch of empathisch denken vereist. Het stereotiepe idee is dat vrouwen minder uren willen of kunnen werken en dat ze niet systematisch en wel empathisch denken. De antwoorden op die laatste vragen in het onderzoek hingen niet samen met een ondervertegenwoordiging van vrouwen.

(3) En het is ook niet zo dat vrouwen afvielen omdat alleen de beste kandidaat-promovendi werden aangenomen en dat dat vaker mannen waren. Naarmate vakgebieden selectiever waren, naarmate ze dus een kleiner percentage aannamen van de kandidaten die zich aanmeldden, waren er eerder méér vrouwen. **(4)** De wetenschappers kunnen door de gekozen onderzoeksopzet geen oorzakelijk verband aantonen. Maar ze denken dat de ondervertegenwoordiging van vrouwen in sommige

vakgebieden in elk geval deels komt door het stereotiepe idee dat vrouwen niet het mysterieuze ‘talent’ bezitten dat in die disciplines nodig is. “Een stereotiep beeld, want er is geen bewijs dat er zulke verschillen tussen de disciplines zijn”, zegt Naomi Ellemers, hoogleraar sociale en organisatiepsychologie te Leiden. Volgens haar is ook een andere, vrij banale verklaring mogelijk: “Het onderzoek laat ook zien dat bij de disciplines waar ‘talent’ zo belangrijk wordt gevonden, vrouwen überhaupt niet welkom zijn en niet geschikt worden geacht. Maar dat is niet erg politiek correct om te zeggen. Misschien gaat het hier dus wel gewoon om een rationalisatie van het onderbuikgevoel ‘we moeten ze niet’. En dat dit soort stereotiepe verwachtingen leidt tot uitsluiting en dat vrouwen ook zelf minder graag en goed in die gebieden werken, was al bekend”.

(5) Om te veranderen dat vrouwen gediscrimineerd worden in de wetenschap, moet duidelijk zijn dát het gebeurt. Maar berichten over onderzoek naar seksisme lokken ook seksistische reacties uit. Vooral mannen ontkennen of rechtvaardigen seksediscriminatie of maken seksistische opmerkingen. Veel vrouwen erkennen wel dat seksediscriminatie bestaat.

*naar: Ellen de Bruin
uit: NRC Handelsblad, 16 januari 2015*

*Ellen de Bruin is wetenschapsredacteur bij NRC Handelsblad en nrc.next.
Ze schrijft regelmatig over psychologie en menselijk gedrag.*

*De teksten die voor dit examen gebruikt zijn, zijn bewerkt om ze geschikt te maken voor het examen. Dit is gebeurd met respect voor de opvattingen van de auteur(s). Wie kennis wil nemen van de oorspronkelijke tekst(en), raadplege de vermelde bronnen.
Het College voor Toetsen en Examens is verantwoordelijk voor vorm en inhoud van dit examen.*